There are no translations available.

Η ιστορία του λάβαρου (Λατιν. labarum, αρχικά είδος ρωμαϊκής σημαίας), με τη μορφή που είναι γνωστό σήμερα, ανάγεται στον 4ο μεταχριστιανικό αιώνα και συνδέεται με τον Μέγα Κωνσταντίνο (272-337). Τόσο ο ρήτορας και σύμβουλος του αυτοκράτορα Λακτάντιος στο έργο του Demortibuspersecutorum (Περί των θανάτων των διωκτών) όσο και ο εκκλησιαστικός ιστορικός Ευσέβιος Καισαρείας (265-340) Εις τον βίον του μακαρίου Κωνσταντίνου βασιλέως αναφέρονται αναλυτικά στο όραμα του πρώτου Χριστιανού Ρωμαίου αυτοκράτορα, που έμελλε να εισαγάγει στην ιστορία του πολέμου, μέσω των λαβάρων, το Χριστόγραμμα και τον χριστιανικό σταυρό. Ένα δείγμα επίκλησης αλλά ταυτόχρονα και ευγνωμοσύνης προς τον Χριστό, την Παναγία και τους Αγίους.

Η έκβαση της Μάχης της Μουλβίας Γέφυρας (στον Τίβερη ποταμό, δίπλα στη Ρώμη στις 28 Οκτωβρίου του 312) οδήγησε στη συντριβή του Μαξεντίου (278-312) και την ανάδειξη του Μεγάλου Κωνσταντίνου σε μονοκράτορα. Το Χριστόγραμμα και η φράσή Εν τούτῳ νίκα θα γίνονταν σύμβολα, και θα προηγούνταν του στρατού πριν από κάθε μάχη.

Στη μακρόχρονη πορεία του Ελληνισμού τα λάβαρα συντρόφευαν πάντα τους αγώνες του γένους για την Ελευθερία. Θα έβγαιναν από τους ναούς, για να συνοδέψουν ιερείς και πιστούς σε κάθε πομπή της Εκκλησίας, σε κάθε μεγάλη εορτή, σε κάθε λιτανεία. Φυλάσσονταν με ευλάβεια, αντανακλώντας τα όνειρα, τις ελπίδες, αλλά και τα δάκρυα και τον πόνο του λαού. Φιλοτεχνούνταν με προσδοκία, βάφονταν όμως συχνά με αίμα. Ποτέ δεν έπαυσαν να υπηρετούν τον σκοπό τους, να δίνουν δύναμη στους άνδρες και τις γυναίκες που ζητούσαν τον Θεό ως συμπαραστάτη τους, να εμψυχώνουν αυτούς που πολεμούσαν με αυτοθυσία.

Αυτοθυσία, όπως αυτή των αγωνιστών του 1821, που έδωσαν όρκο ιερό να συγκρουστούν με τον εχθρό, προσφέροντας στον βωμό της πατρίδας τη ζωή των ίδιων και των παιδιών τους. Το λάβαρο της Αγίας Λαύρας αντικατοπτρίζει την σημαία του ξεσηκωμού, σηματοδοτεί τη σταδιακή απελευθέρωσης της Ελλάδας. Όπως ο Μέγας Κωνσταντίνος έτσι και οι παράτολμοι εκείνοι άνδρες προσευχήθηκαν και ρίχθηκαν στις φλόγες της μάχης.

Με έναυσμα την επέτειο των 200 ετών από την Ελληνική Επανάσταση του 1821 η εικαστικός Μαρία Κομπατσιάρη υψώνει τα δικά της λάβαρα στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού της Θεσσαλονίκης. Αναμιγνύει χρυσονήματα με πολύτιμους λίθους, και τιμά τον Σταυρό σε ένα παιχνίδι χρωμάτων με συμβολικές προεκτάσεις.

Ταξιδεύει στον χρόνο και συνομιλεί με τα χρυσοκέντητα λάβαρα Βυζαντινών αυτοκρατόρων και αγωνιστών του ’21. Ζωντανεύει με πάθος ένδοξες εποχές, που άφησαν ανεξίτηλα ίχνη στην Ιστορία.

Αγγελική Δεληκάρη

Αναπλ. Καθηγήτρια

του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης